

Alec Hermans, Ad van Heesbeen, Patrick Damen en David Bömer (v.l.n.r.) in gesprek over wat Belgische kwekers en Treeport Zundert voor elkaar kunnen betekenen

‘Het is één teeltregio; de grens is alleen een lijn op de kaart’

Belgische boomkwekers voelen zich thuis bij Treeport Zundert: ‘Door ons te organiseren, worden we beter gehoord’

De kwekerij van Patrick Damen ligt maar op zo’n vijftien kilometer van Zundert en ook andere Belgische kwekers zijn ‘om de hoek’ gevestigd. Er zijn dan ook veel overeenkomsten tussen kwekers die aan de ene of aan de andere kant van de grens werken. Maar ook typische verschillen: ‘In Nederland en België wordt heel verschillend naar regels gekeken.’

Auteur: Hanneke Tax

Bij Boomkwekerij Bömer in Klein-Zundert zijn drie vertegenwoordigers van de Belgische kwekerijsector aangeschoven aan de tafel van Treeport-manager David Bömer. Onder het genot van een goede kop koffie praten Alec Hermans, Patrick Damen en Ad van Heesbeen over de redenen waarom je je vanaf de zuidkant van de grens zou aansluiten bij Treeport Zundert en wat kwekers in de grensregio voor elkaar en voor de sector kunnen betekenen. ‘De grens is eigenlijk alleen een lijn op de kaart,’ trapt Bömer de bijeenkomst af. ‘Beerse en Meer bijvoorbeeld liggen aanmerkelijk dicht bij Zundert dan Boskoop, waar we toch ook samenwerking mee hebben. Op de kaart zie je dat het eigenlijk één boomkwekerijregio is op de vruchtbare zandgronden. Eenmaal in de buurt van Zundert merk je dat de oriëntatie naar het noorden helemaal niet zo logisch is. Zundert wordt eigenlijk aan drie kanten

omringd door België. Vanuit een Nederlands perspectief heb je altijd de neiging om naar het noorden te kijken, om bijvoorbeeld via Breda naar Rotterdam of Utrecht te gaan. Maar als je die focus op de grens loslaat, zie je eerder dat deze boomteeltregio een poort vormt naar de rest van Europa.’

Nauwelijks een grens

Damen: ‘Als Belgische kwekers ervaren wij ook nauwelijks een grens. Van oudsher werd die eerder gezien als uitdaging dan als een barrière. Er heerst hier in de regio toch een cultuur van samenwerken.’

‘Daar komt bij dat België niet echt dichtbij een boomkwekerijcentrum heeft, zoals in Nederland,’ vult Van Heesbeen aan. ‘De kwekerijen liggen veel meer verspreid over het land. Dat maakt het voor ons logisch om mee te

gaan in deze regio. De grens heb ik recent nog wel ervaren tijdens corona, door de verschillen tussen Nederland en België. Je kon niet zomaar de grens overgaan.’

‘Maar op bedrijfsniveau hebben we daar weinig last van gehad,’ zegt Hermans. ‘Er zijn wel wat verschillen tussen de twee landen waar je meer van merkt, zoals bij keuringen en de manier waarop de overheid regels toepast of interpreteert. De Belgen hebben een zeer complex wetgevend kader. Dit maakt het soms wel moeilijk om te kunnen ondernemen; men kan dit al zien op het vlak van ruimtelijke ordening. Naar mijn gevoel is dit bij de Nederlanders toch beter geregeld.’

Minder gespecialiseerd

‘De fyto-sanitaire controles zoals van Naktuinbouw in Nederland zijn niet te vergelijken met controles van de FAVV in België,’ stelt Damen, en daar zijn de anderen het mee eens. ‘De controleurs van FAVV zijn minder gespecialiseerd. Er is veel minder begeleiding voor de kweker dan vanuit Naktuinbouw. “Minder streng” klinkt misschien aantrekkelijk, maar voor export wil je de papieren op orde hebben en dat lijkt voor Nederlandse kwekers beter te doen.’

'In Nederland wordt er veel gedaan om goedkeuringen voor de juiste gewasbescherming te krijgen of te behouden, zodat kwekers daar goed mee kunnen werken.' Bömer vraagt de collega's hoe dat over de grens is. 'In België bestaat de functie van de CEMP inderdaad niet op die manier,' bevestigt Damen. 'Er is wel iemand geweest die zich met het thema "toelatingen" bezighield, maar de functie is daarna niet meer ingevuld. Daardoor kunnen er natuurlijk verschillen zijn tussen beide landen op het gebied van toelatingen.'

Twee kanten

Damen vervolgt: 'Verschil in organisatie kan ook tot gedoe langs de grens leiden. Zo moesten

bedrijven die aan twee kanten van de grens percelen hebben, tot vorig jaar zelf maar uitzoeken hoe je dat aanpakt met keuringen. Er zijn nog maar kortgeleden voor het eerst afspraken gemaakt tussen beide instanties om daarover meer duidelijkheid te krijgen. Dat is al wel een vooruitgang.'

'Het is niet dat we in België zoveel andere regels hebben dan in Nederland,' stelt Hermans. 'Het verschil zit vooral in hoe ze dingen willen bereiken. De Nederlandse overheden hebben meestal een praktische aanpak, terwijl de Belgische overheid meestal een theoretische benadering heeft. Daarnaast gaat het invoeren van regelgeving bij ons vaak traag. Vaak weet

'Het is niet dat we in België zoveel andere regels hebben dan in Nederland. Het verschil zit vooral in hoe ze dingen willen bereiken'

Ad van Heesbeen: 'Ik zie een grote meerwaarde in afzetgerichte samenwerking'

Alec Hermans: 'Belgen maken het soms onnodig complex; Nederlanders zijn vaak beter georganiseerd'

David Bömer: 'Als je de focus op de grens loslaat, zie je dat de boomteeltregio een poort vormt naar de rest van Europa'

Patrick Damen: 'Controleurs van Naktuinbouw zijn meer gespecialiseerd en geven meer begeleiding aan kwekers dan we in België gewend zijn'

Gespreksdeelnemers

- Ad van Heesbeen houdt zich voor Asra Plant in Meer bezig met verkoop, promotie en marketingactiviteiten voor de handel in coniferen, heesters en vaste planten onder de merknaam Sense of Nature.
- Alec Hermans werkt in het familiebedrijf Herplant, gespecialiseerd in buxus en taxus en in veredeling in vorige benoemde soorten. Ook is hij lid van het presidium van AVBS (de sierteelt- en groenfederatie binnen de Belgische Boerenbond).
- David Bömer van Boomkwekerij Bömer is manager van Coöperatieve Vereniging Treeport Zundert en voorzitter van beursorganisatie GrootGroenPlus.
- Patrick Damen nam de door zijn vader opgerichte Boomkwekerij Damen in Meer over en kweekt onder meer sierheesters en grassen en houdt zich ook bezig met ontwerp.

een uitvoerend ambtenaar nog niet goed hoe het zit, terwijl een nieuwe wet wel toegepast moet worden. Dan is het voor ons als kwekers soms wel een uitdaging.'

'Ondanks de verschillen is er wel veel samenwerking over de grens heen in de sector,' vindt Van Heesbeen. 'Zoals op het gebied van logistiek. Gezien de ligging van de regio is dat ook heel voor de hand liggend en dat loopt uitstekend.'

Overheid

Bömer vraagt aan de Belgische collega's of zij veel contact hebben met overheden. Treeport Zundert zit in Nederland regelmatig om tafel met lokale en regionale overheden, zoals gemeenten en provincies. Niet met de landelijke overheid; dit wordt vooral opgepakt via LTO. 'In België wordt de land- en tuinbouwsector in het algemeen hard aangepakt door de overheid,' stelt Damen. 'Als er een standpunt is ontwikkeld, wordt dit doorgevoerd, ongeacht wat er vanuit de sector gevonden wordt.' Voor boomkwekers verloopt de belangenbehartiging via AVBS, waarbij Hermans lid is van het presidium. 'We proberen te praten met onze overheden, maar merken dat dit steeds uitdagender wordt,' zegt Hermans. 'Een constructief overleg is er eigenlijk niet, ook niet op lokaal of provinciaal niveau,' vult Van Heesbeen aan. 'Het sentiment daarover verandert wel; er wordt

langzamerhand minder eenzijdig naar de land- en tuinbouw gekeken.'

Water

Op het gebied van water is er vooral minder organisatie aan de zuidkant van de grens, vindt Damen. 'Als het gaat om bijvoorbeeld een vergunning voor een waterput of bassin, bepalen ambtenaren of dit wel of niet wordt toegekend. Dit kan dan van de opvatting van een ambtenaar afhangen, die daarmee veel macht krijgt. Omdat er geen sterke belangenbehartiging is, kun je daar dan weinig tegen doen.'

'Dat geldt ook bij een onttrekkingsverbod, bijvoorbeeld als je water wilt onttrekken uit een rivier,' vertelt Hermans. 'Wij hebben een vergunning nodig om water uit de rivier te gebruiken. Een keer hadden we zo'n vergunning aangevraagd en die konden we toen één dag gebruiken voordat er een onttrekkingsverbod inging. België kent geen waterschappen en het waterbeheer is heel erg versnipperd. Dat maakt het ook minder effectief om in gesprek te gaan. Op dat punt valt er nog genoeg te verbeteren.' In Nederland heeft het wel zin om via Treeport in gesprek te gaan. Bömer: 'Het lukte ons, mede dankzij de samenwerking met de lokale ZLTO-afdeling en Fruitport, in de zomer van 2018 om het waterschap ervan te overtuigen dat we waterbeheer en -kwaliteit tot een blijvend speerpunt van onze coöperatie gingen maken. Het toen geldende onttrekkingsverbod vanuit oppervlaktewater werd na enkele dagen al opgeheven. Het is mijn stellige overtuiging dat we dat te danken hebben aan het gevoerde overleg en onze constructieve opstelling.' Ook schoon water is een thema dat al van zichzelf grensoverschrijdend is. Want water, zoals bijvoorbeeld in de rivier de Mark, stroomt nu eenmaal van hoog naar laag, dus van België naar Nederland, constateert Bömer. 'Als er in het water concentraties zitten van stoffen die aan de Belgische kant binnen de normen zijn, kan het aan de Nederlandse kant normoverschrijdend zijn. Dat is iets wat geregeld voorkomt en waar we met Treeport Zundert mee te maken krijgen.'

Oploskoffie

'Met zulke verschillen zullen we altijd wel te maken blijven houden,' denkt Damen. 'Of het nu gaat om gewasbescherming, bemesting, waterbeheer of belasting, daar houd je verschillen tussen de beide landen. In België lossen we die problemen zo veel mogelijk op met koffie.'

'Ik merk wel dat er een nieuwe generatie opstaat in de ambtenarij,' nuanceert Hermans, 'die meer geneigd is om vasthoudend te zijn. Vaste opvattingen kunnen dan heel richtinggevend zijn.'

'In België is het waterbeheer heel erg versnipperd. Op dat punt valt er nog veel te verbeteren'

'De Kaderrichtlijn Water is een Europese richtlijn, maar er zullen toch verschillen tussen Nederland en België blijven in de vertaling naar landelijk beleid,' merkt Van Heesbeen op. Hij ziet daarbij een meerwaarde in aansluiting bij Treeport: 'Als we aansluiten bij Treeport, wordt de stem van kwekers beter gehoord.' Wie zich nooit iets aantrekken van grenzen, zijn Q-organismen en daarom is dat een belangrijk grensoverschrijdend thema, volgens Bömer. 'Er is recent een crisisoefening over quarantaine-organismen gehouden, waarbij ook een flinke Belgische vertegenwoordiging aanwezig was. Bijvoorbeeld van PCS (Proefcentrum voor Sierteelt), belangenbehartiger AVBS en kwekers. Dat is belangrijk, omdat Q-organismen uiteraard aan beide zijden van de grens een bedreiging kunnen vormen en het is dus belangrijk om kennis daarover te delen.'

Roemenië

Op het gebied van personeel kunnen kwekers uit beide landen elkaar de hand schudden, zowel als het gaat om de moeite om goed personeel te vinden, als de wijze waarop bijvoorbeeld arbeidsmigranten worden ingehuurd. Van Heesbeen: 'Veel personeel komt bij ons uit Roemenië. Dezelfde mensen blijven vaak meerdere generaties bij ons werken, dus het zijn geen busladingen met tijdelijke arbeidsmigranten. Daarnaast is er ook wel seizoenpersoneel dat flexibel wordt ingehuurd. Een nadeel is soms dat we in België niet zomaar uitzendkrachten vanuit Nederland kunnen inhu-

ren, omdat die geen erkenning in het Vlaams gewest hebben. Dat maakt uitwisseling van arbeidskrachten moeilijker.'

'Herplant heeft eigenlijk allemaal Vlaams personeel in dienst,' vertelt Hermans. 'We hebben ervoor gekozen om onze vaste mensen te behouden in plaats van onze seizoenarbeiders tijdens de buxusmotcrisis, ongeveer vier jaar geleden. Dat was maar goed ook, want ik denk niet dat we ze daarna weer gemakkelijk terug hadden kunnen krijgen. Daarnaast hebben we goede contacten met scholen voor buitengewoon onderwijs hier in de omgeving, waar we vaak stagiairs van krijgen.'

Kennis delen

'Mogelijk kan ook kenniscentrum Rootz, op Business Centre Treeport (BCT), in de toekomst een mooie bijdrage leveren aan de opleiding en ontwikkeling van goed personeel aan beide zijden van de grens,' denkt Bömer. 'Bij Rootz kunnen individuele ondernemers profiteren van gezamenlijke kennis.'

De aanwezigen zijn het erover eens dat kennis delen een van de belangrijkste meerwaarden is van Treeport. 'Ik hoop inderdaad dat het BCT zich goed gaat ontwikkelen,' sluit Van Heesbeen af. 'Een grote meerwaarde zie ik in een afzetgerichte samenwerking, en daarbij is ook een grote rol weggelegd voor GrootGroenPlus. Met Treeport kunnen we vanuit de regio de sierteelt op de landkaart zetten in een gezamenlijke presentatie, kennisdeling via de Treeport-organisatie en een sterker overleg met overheden.'

Treeport Zundert

Bredaseweg 7
4881 DC Zundert
T: 076 599 50 00
www.treeport.eu

Treeport Zundert is te bezoeken in stand B100.

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!